

Stanovování emisních limitů pro komunální ČOV

Popis metody a výsledků výzkumu veřejné ochránkyně práv ¹

Obsah

1. Úvod	2
2. Výsledky empirického výzkumu	3
2.1 Stanovování přísnějších limitů než jsou uvedeny v příloze č. 7	3
2.2 Zvolňování limitů oproti stávajícímu povolení	5
2.3 Ostatní zjištění	8
3. Shrnutí.....	11

1. Úvod

Veřejná ochránkyně práv se v uplynulém období setkala s případem, kdy vodoprávní úřad při vydávání nového povolení k vypouštění odpadních vod pro stávající městskou čistírnu odpadních vod stanovil benevolentnější limity, než byla čistírna odpadních vod schopna dodržovat. Vycházel přitom především z přílohy č. 7 nařízení vlády č. 61/2003 Sb.¹ (dále také „nařízení vlády“), která byla do předmětného nařízení vlády vložena s účinností od 4. 3. 2011, a ze znění ustanovení § 38 odst. 10 vodního zákona². V rozkladovém řízení tento postup potvrdil ministr životního prostředí. Na základě těchto zjištění zahájila veřejná ochránkyně práv šetření z vlastní iniciativy, jehož dílčím cílem je zmapování praxe vodoprávních úřadů při stanovování emisních limitů pro nové i stávající komunální čistírny odpadních vod (dále jen „ČOV“).

Příloha č. 7 předmětného nařízení vlády stanovuje dosažitelné hodnoty koncentrací a účinností pro jednotlivé ukazatele znečištění při použití nejlepší dostupné technologie (tzv. BAT) v oblasti zneškodňování městských odpadních vod. Kromě slovního popisu nejlepší dostupné technologie jsou v této příloze stanoveny i číselné hodnoty koncentrací pro jednotlivé ukazatele. Tyto číselné hodnoty mají dle vyjádření Ministerstva životního prostředí (dále jen „MŽP“) demonstrovat účinnost nejlepší dostupné technologie za nejméně příznivých podmínek. Jevilo se však, že vodoprávní úřady při stanovování emisních limitů z číselných hodnot této tabulky vycházejí, a nestanoví limity přísnější než ty, které jsou v ní vyjádřeny. Z dostupných údajů je však zřejmé, že stávající ČOV byly a jsou schopny dodržovat mnohem přísnější limity. Dochází tak, oproti smyslu vodního zákona i oproti smyslu ochrany vod jako jedné ze složek životního prostředí, ke zvolňování emisních limitů pro vypouštění odpadních vod z komunálních ČOV.

Zástupce veřejné ochránkyně práv se proto rozhodl provést výzkum s cílem prozkoumat praxi vodoprávních úřadů při stanovování emisních limitů pro ČOV a zjistit, jak často skutečně dochází k jejich zvolňování. Výzkum je zaměřen pouze na komunální (tj. městské/obecní) ČOV a týká se období od nabytí účinnosti současného znění nařízení vlády č. 61/2003 Sb. (tj. od 4. 3. 2011 do současnosti).

Jako metoda sběru dat byl použit survey³ a jako technika sběru dat byl zvolen elektronický dotazník dostupný na webových stránkách ochránce. Sběr dat probíhal v termínu od 29. července do 3. listopadu 2014. Výzkumný soubor tvořilo 14 krajských úřadů (resp. 13 krajských úřadů a Magistrát hlavního města Prahy) a všech 205 obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Návratnost byla velmi vysoká, dotazník vyplnilo celkem 193 respondentů (88 % z celkového počtu).

¹ Nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

³ Metoda sociálně vědního výzkumu založena na hromadném sběru a analýze dat.

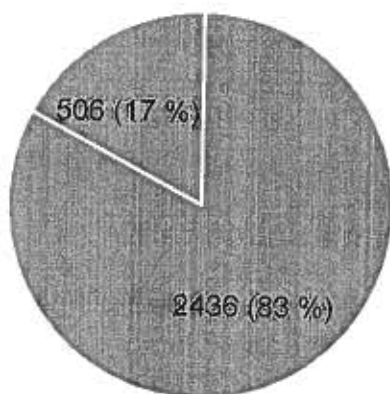
2. Výsledky empirického výzkumu

Dotazník byl zaměřen na tři hlavní oblasti. V první části byla předmětem zájmu otázka, jak často vodoprávní úřady stanovují pro ČOV přísnější⁴ emisní limity než uvádí příloha č. 7 nařízení vlády č. 61/2003 Sb. (dále jen „příloha č. 7“). Druhá část zkoumala, jak často dochází kvůli aplikaci přílohy č. 7 ke zvolňování⁵ stávajících emisních limitů. Ve třetí části měli respondenti možnost vyjádřit se ke stávající právní úpravě a její aplikaci, případně navrhnout možné změny.

2.1 Stanovování přísnějších limitů než jsou uvedeny v příloze č. 7

Hlavní část dotazníku tvořily otázky týkající se počtu povolení pro ČOV v různých kategoriích vydaných od doby účinnosti přílohy č. 7. Jak je patrné z Grafu 1, vodoprávní úřady v období od nabytí účinnosti současného znění nařízení vlády č. 61/2003 Sb. (tj. od 4. 3. 2011 do současnosti) vydaly celkem 2 942 povolení. V necelé pětině z nich (17 %) byly stanoveny přísnější limity než hodnoty uvedené v příloze č. 7. Lze tedy říci, že vodoprávní úřady se při stanovování limitů spíše „drží“ uvedené přílohy, i když stanovení přísnějších limitů není ojedinělé.

Graf 1: Celkový podíl povolení k vypouštění odpadních vod s přísnějšími limity, než uvádí příloha č. 7, ze všech vydaných povolení (N= 2942)

- Celkový počet povolení, v nichž nebyly stanoveny přísnější limity než hodnoty uvedené v příloze č. 7
- Celkový počet povolení, v nichž byly stanoveny přísnější limity než hodnoty uvedené v příloze č. 7

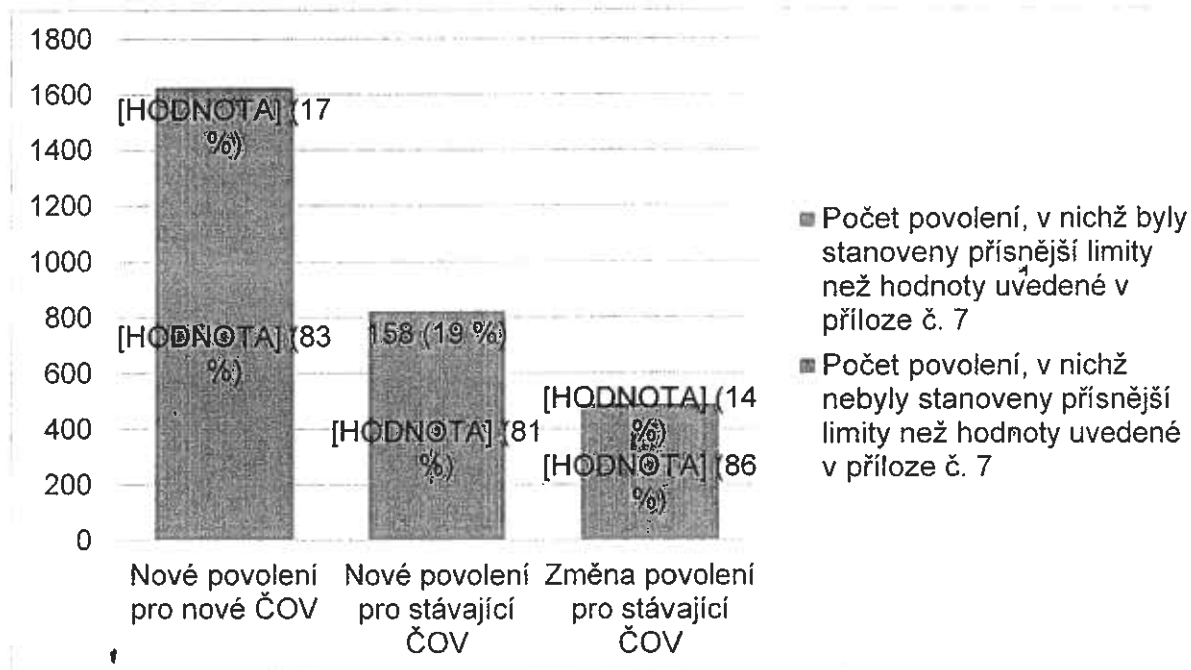
Graf 2 shrnuje počty a podíly povolení k vypouštění odpadních vod s limity přísnějšími, než uvádí příloha č. 7, dle jednotlivých typů povolení. Přísnější limity se nejčastěji stanovují u nových povolení pro nové ČOV – v této kategorii bylo vydáno až 278 povolení s přísnějšími limity (17 % z celkového počtu vydaných nových povolení pro nové ČOV). V kategorii nových povolení pro stávající ČOV bylo vydáno 158 povolení s přísnějšími limity (19 % z celkového počtu vydaných nových povolení pro stávající ČOV). V kategorii změn povolení pro stávající ČOV bylo vydáno

⁴ „Stanovením přísnějších limitů“ se myslí situace, kdy bylo možné alespoň u jednoho ukazatele znečištění stanovit přísnější limit.

⁵ „Zvolněním limitů“ se myslí situace, kdy alespoň u jednoho ukazatele znečištění došlo ke zvolnění (zmírnění) limitu.

70 povolení s přísnějšími limity (14 % z celkového počtu změn povolení pro stávající ČOV).

Graf 2: Podíl povolení k vypouštění odpadních vod s přísnějšími limity, než uvádí příloha č. 7, dle typu povolení

Hlubší vhled do oblasti nových povolení k vypouštění odpadních vod pro nové ČOV poskytuje Tabulka 1. Jejich celkový počet se mezi vodoprávními úřady značně liší: variuje od 0 až po 275 (jeden vodoprávní úřad vydal za sledované období průměrně 9 nových povolení). V 29 % případů (celkem šlo o 467 povolení) bylo možné pro ČOV stanovit přísnější emisní limity, než jsou uvedeny v příloze č. 7 (tj. ČOV byla prokazatelně schopna „čistit lépe“). V 17 % případů byly přísnější limity skutečně stanoveny (průměrně jde o 2 povolení na jeden vodoprávní úřad).

Tab. 1 Počty nových povolení k vypouštění odpadních vod pro nové ČOV⁶

	Ø	Min.	Max.	Celkem
Celkový počet povolení k vypouštění odpadních vod.	9	0	275	1627
→ Z toho počet případů, kdy by pro ČOV bylo možné stanovit přísnější emisní limity, než jsou uvedeny v příloze č. 7 (tj. ČOV byla prokazatelně schopna „čistit lépe“).	3	0	153	467
→ Z toho počet povolení k vypouštění odpadních vod, v nichž byly stanoveny přísnější limity než hodnoty uvedené v příloze č. 7.	2	0	79	278

Pozn: počet respondentů u jednotlivých otázek je 185, 160, resp. 174.

Hlubší vhled do oblasti nových povolení k vypouštění odpadních vod pro stávající ČOV poskytuje Tabulka 2. I zde panují mezi jednotlivými vodoprávními úřady poměrně velké rozdíly: počet těchto povolení kolísá od 0 až po 176.

⁶ ČOV, jejichž realizace byla povolována až po účinnosti současného znění předmětného nařízení vlády, tj. po 4. 3. 2011.

Z celkového počtu 826 povolení jich 19 % (158) obsahovalo limity přísnější než hodnoty uvedené v příloze č. 7. Jeden vodoprávní úřad průměrně vydal jedno takové povolení.

Tab. 2 Počty nových povolení k vypouštění odpadních vod pro stávající ČOV

	Ø	Min.	Max.	Celkem
Celkový počet povolení k vypouštění odpadních vod.	5	0	176	826
→ Z toho počet povolení k vypouštění odpadních vod, v nichž byly stanoveny přísnější limity než hodnoty uvedené v příloze č. 7.	1	0	10	158

Pozn: počet respondentů u jednotlivých otázek je 183, resp. 178.

Hlubší vhled do oblasti změn povolení k vypouštění odpadních vod pro stávající ČOV poskytuje Tabulka 3. Celkem jich bylo vydáno 489 (průměrně jde o 3 povolení na jeden vodoprávní úřad), z toho ve 14 % povolení byly stanoveny přísnější limity než hodnoty uvedené v příloze č. 7.

Tab. 3 Počty změn povolení k vypouštění odpadních vod pro stávající ČOV

	Ø	Min.	Max.	Celkem
Celkový počet povolení k vypouštění odpadních vod.	3	0	48	489
→ Z toho počet povolení k vypouštění odpadních vod, v nichž byly stanoveny přísnější limity než hodnoty uvedené v příloze č. 7.	0	0	5	70

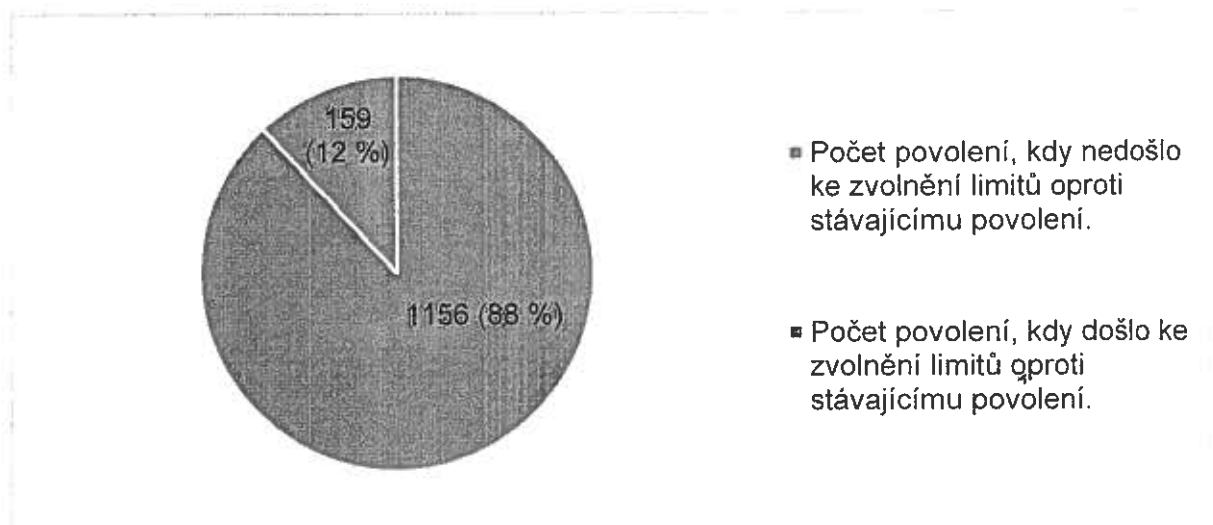
Pozn: počet respondentů u jednotlivých otázek je 184, resp. 177.

2.2 Zvolňování limitů oproti stávajícímu povolení

Druhá část dotazníku se věnovala otázce, jak často dochází kvůli aplikaci přílohy č. 7 ke zvolňování⁷ stávajících emisních limitů. Z Grafu 3 je patrné, že ke zvolnění limitů dochází spíše ojediněle, celkem se tak stalo pouze v 12 % z celkového počtu vydaných povolení pro stávající ČOV (159 z 1315 povolení).

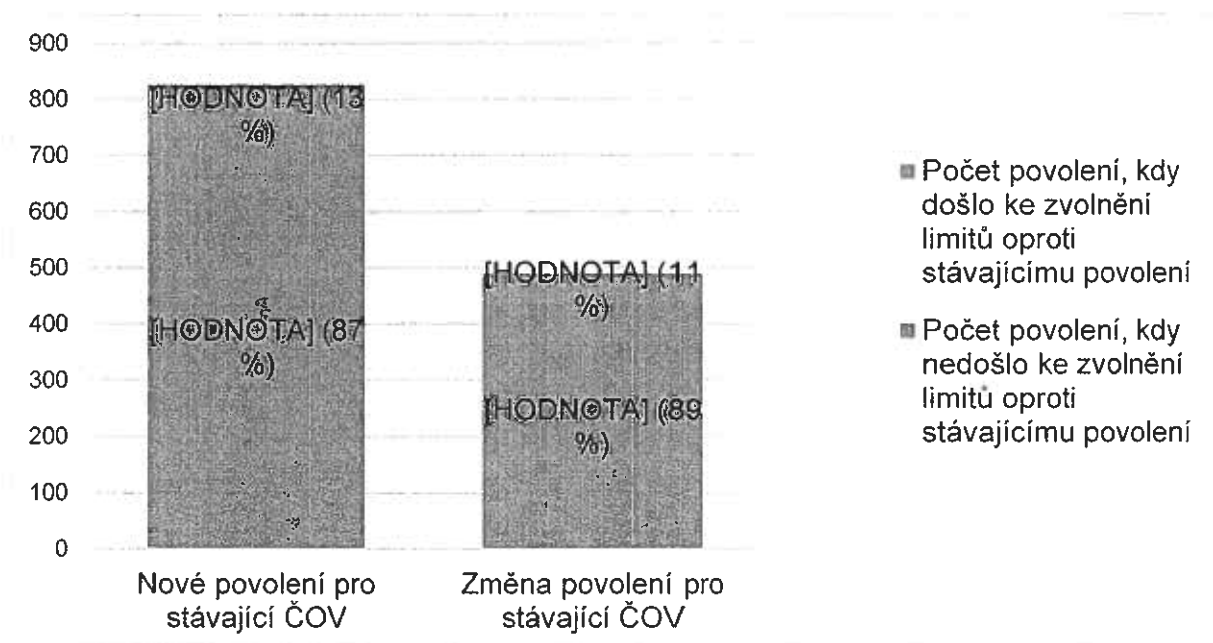
⁷ „Zvolněním limitů“ se myslí situace, kdy alespoň u jednoho ukazatele znečištění došlo ke zvolnění (zmírnění) limitu.

Graf 3: Podíl povolení, v kterých došlo ke zvolnění emisních limitů, ze všech vydaných povolení

Jak dále ukazuje Graf 4, podíly těchto benevolentnějších povolení se mezi sledovanými kategoriemi povolení téměř neliší. Ke zvolnění limitů došlo v případě 13 % nových povolení pro stávající ČOV (106 z 826 povolení), a v 11 % změn povolení pro stávající ČOV (53 z 489 povolení).

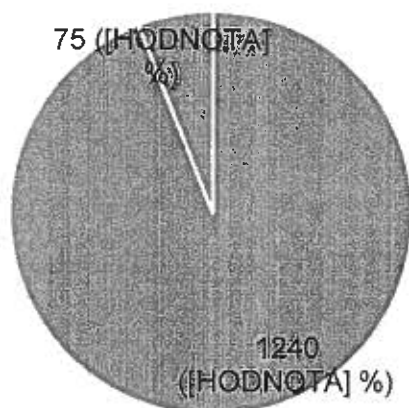
Graf 4: Podíl povolení, v kterých došlo ke zvolnění emisních limitů, dle typu povolení

Graf 5 zachycuje podíl povolení, ve kterých došlo ke zvolnění emisních limitů navzdory tomu, že ČOV byla schopna dodržovat původní přísnější limity⁸. Dle dat poskytnutých respondenty jde pouze o 6 % povolení (75 z 1315 povolení).

⁸ Vyjma eventuálního překročení hodnot, které je v „normě přípustného nesplnění“.

Graf 5: Podíl povolení, v kterých došlo ke zvolnění emisních limitů navzdory tomu, že ČOV byla schopna dodržovat původní přísnější limity

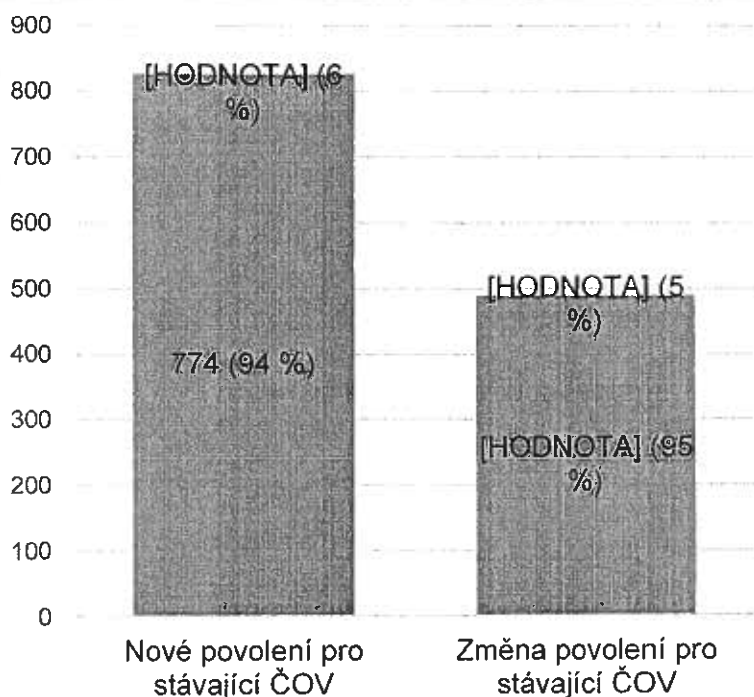

■ Počet povolení, kdy nedošlo ke zvolnění limitů oproti stávajícímu povolení

■ Počet povolení, kdy došlo ke zvolnění limitů oproti stávajícímu povolení navzdory tomu, že ČOV byla schopna dodržovat emisní limity stanovené v původním (přísnějším) povolení

Jak ukazuje Graf 6, podíl benevolentnějších povolení vydaných navzdory tomu, že ČOV byla schopna dodržovat původní přísnější limity, se mezi jednotlivými kategoriemi téměř neliší. V případě nových povolení pro stávající ČOV jde o 6 % povolení (52 z 826 povolení), v případě změn povolení pro stávající ČOV jde o 5 % povolení (23 z 489 povolení).

Graf 6: Podíl povolení, v kterých došlo ke zvolnění emisních limitů navzdory tomu, že ČOV byla schopna dodržovat původní přísnější limity, dle typu povolení

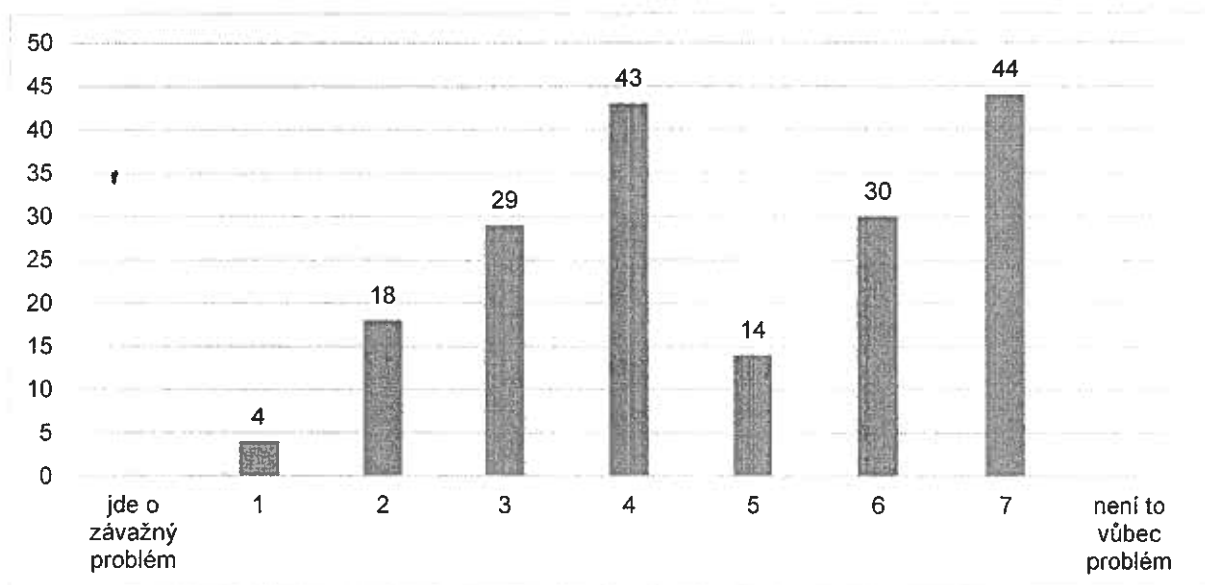
■ Počet povolení, kdy došlo ke zvolnění limitů oproti stávajícímu povolení navzdory tomu, že ČOV byla schopna dodržovat emisní limity stanovené v původním (přísnějším) povolení

■ Počet povolení, kdy nedošlo ke zvolnění limitů

2.3 Ostatní zjištění

Kromě statistických údajů o počtech vydaných povolení pro nové či stávající ČOV se dotazník zaměřil i na to, nakolik závažný je dle názoru vodoprávních úřadů nesoulad mezi limity stanovenými v příloze č. 7 a limity, které jsou ČOV v praxi schopny dodržovat. Z Grafu 7 je patrné, že respondenti jej nevnímají jako závažný problém. Téměř polovina z nich, 48 %, uvedla, že tento nesoulad spíše není problémem, dalších 28 % se přiklonilo spíše k pozici, že jde o závažný problém, a zbylá čtvrtina volila neutrální možnost. Průměrné skóre respondentů na škále od 1 do 7 (kdy 1 znamená „závažný problém“ a 7 znamená „není to vůbec problém“) dosahuje hodnotu 5, a kloní se tedy spíše ke druhé zmíněné možnosti. Mezi respondenty se ale ukazuje zajímavý rozdíl: zatímco krajské úřady (a Magistrát hlavního města Prahy) dosahují průměrné skóre 3, tj. kloní se k tomu, že uvedený nesoulad je problémem, obecní úřady obcí s rozšířenou působností dosahují průměrné skóre 5, tj. nesoulad problémem spíše není.

Graf 7 Vnímaná závažnost nesouladu mezi limity stanovenými v příloze č. 7 a limity, které jsou ČOV v praxi schopny dodržovat

Pozn. Znění otázky: Nakolik závažným problémem je dle Vašeho názoru nesoulad mezi limity stanovenými v příloze č. 7 a limity, které jsou ČOV v praxi schopny dodržovat? Odpovědi na škále 1 = jde o závažný problém až 7 = není to vůbec problém.

V závěru dotazníku měli respondenti možnost vyjádřit se k stávající právní úpravě a její aplikaci, případně navrhnout možné změny. Přípomínky jsou shrnuty v Tabulce 4. Nejčastější komentář, který uvedlo až 12 respondentů, se týkal faktu, že nakládání s vodami je návrhové řízení a vodoprávní úřad nemůže měnit navržené emisní limity, pokud jsou v souladu s platnou legislativou. Respondenti (celkem 8) dále uváděli, že stanovování emisních limitů pro ČOV a hodnoty uvedené v příloze č. 7 jsou pouze okrajovým problémem, a že v oblasti čištění vod je daleko závažnějším problémem fakt, že množství obcí dosud nemá centrální systém odkanalizování, nebo např. znečišťování vod činností zemědělců. Ostatní připomínky již byly předneseny vždy pouze několika respondenty.

Tab. 4 Připomínky, návrhy a komentáře k problematice stanovování emisních limitů pro komunální ČOV

	Počet
Obecně k ochraně vod	
Nechť se nastaví rozumné podmínky ochrany vod pro všechny (včetně zemědělců). Mnoho subjektů (většinou menší obce) dodnes odpadní vody nečistí - ze strany obcí je velký nezáměr z finančních důvodů řešit centrální systém odkanalizování. Další možností, jak ulevit povrchovým vodám, je odstranit z vodního zákona ustanovení o výjimečnosti povolení vypouštění odpadních vod do vod podzemních, např. jen pro ČOV u staveb pro bydlení, rekreaci a občanské vybavenosti do 50 EO. Nejhorší účinnost čištění a provozní kázeň vykazují obecní domovní čistírny tzv. do zásaku, které jsou v „obydlí“ obtížně kontrolovatelné. Kromě čištění vod je dnes největším problémem ochrany vod politika a praxe zemědělství a eroze půdy.	8
V souvislosti s čištěním OV řešíme jiný problém. Obce se staršími ČOV a kanalizacemi mají problém s nátokem balastních vod, rekonstruovat stávající ČOV před vyřešením oddělení balastních vod se jim nedaří, protože na opravy kanalizace případně oddělení balastních vod z extravilánu nemají finanční prostředky. Na ČOV mají problémy s přítokem velkého množství naředených a studených vod, což se pak odráží na procesu čištění a kvalitě vypouštěných vod. Nehledě na provozní náklady, když ČOV projde mnohem větší množství vod než by mělo projít.	3
Aktuální problémy při stanovování konkrétní výše emisních limitů	
Ve skutečnosti musí ČOV na odtoku dosahovat v průměru daleko nižších hodnot koncentrací znečištění, než jsou diskutované limity z tabulky 7. Vnos znečištění je totiž ještě „utahován“ zejména ze strany správců povodí tzv. hmotnostními limity (třok). Aby byly tyto hmotnostní limity (součin průtoku a koncentrace) dodrženy, jsou ČOV nuceny dosahovat nižších hodnot koncentrací znečištění než BAT, neboť průtok čistírnou ovlivnit nelze.	4
Jelikož v současné době výrobci (dodavatelé) ČOV zpravidla neuvádějí skutečné parametry ČOV a omezují se na konstatování, že ČOV splňuje zákonné limity, je pro vodoprávní úřad obtížné posoudit, zda je ČOV schopna plnit přísnější limity než BAT.	2
Projektanti využívají horní hranice, v certifikátu je uvedeno lepší - kvalitnější možnost čištění než žádají.	1
Největším problémem je, jak vlastně máme zjistit ty nejpřísnější limity, které lze použitím nejlepší dostupné technologie dosáhnout na konkrétním místě s konkrétní ČOV? Když to nejsou hodnoty z přílohy č. 7, tak které to jsou? U nových ČOV je jediné zjistit ze zkušebního provozu a u stávajících ze současného provozu.	1
Návrhy týkající se stanovování emisních limitů	
Odborná problematika a případná změna legislativy by měla být řešena na odborné úrovni za účasti expertů a v souladu s implementovanou legislativou EU.	2
Kdyby se limity dávaly podle toho, co zvládne technologie konkrétní ČOV, trestali by se tím ti provozovatelé, kteří do zařízení investují, a ti, co se o něj starají méně, by na tom vydělali, protože by jim byly stanoveny limity volnější.	2
Limity by měly být stanovovány individuálně s ohledem na kvalitu vody ve vodním toku a její průtok. V případě, že kvalita vody ve vodním toku je horší nebo průtok nízký, měl by mít vodoprávní úřad možnost stanovit limity přísnější, klidně až na hranici technických možností, a bylo by na znečišťovateli, zda mu stojí za to, vynaložit horentní sumy za čištění odpadních vod. Ovšem tento přístup naráží na absenci údajů o kvalitě vody zejména v drobných vodních tocích, kdy by bylo třeba dlouhodobého sledování, nikoli hodnocení náhodných vzorků.	2
Limity by se měly nařizením stanovit odděleně pro domovní a komunální ČOV; malé DČOV jsou mnohdy dodávány s deklarovanou účinností až 95 %, která byla dosažena při jejich provozních zkouškách. Po instalaci na jiné místo je skutečnost jiná, zejména u DČOV pro 10 EO a méně. Tuto hodnotu nejsou schopny splnit.	2
Dle našeho názoru lze stanovit přísnější limity. V současné době téměř všechny ČOV i před rekonstrukcí dosahují lepších (přísnějších hodnot) limitů než je uvedeno v tabulce 1 přílohy č. 7 nařízení vlády. Jako neméně důležité ale v praxi vidíme nutnost řádného provozování ČOV a dodržování provozních řádů.	2
Stanovováním přísnějších limitů než jsou tzv. BAT, tedy limitů lepších než u nejlepších	2

dostupných technologií, které jsou celkem přísné, dojdeme pomalu k tomu, že z ČOV se bude vypouštět téměř pitná voda. V případě stanovování stále více přísnějších limitů se naopak provozovatelům mohou zvyšovat neúměrně náklady na provoz ČOV.	
Hodnoty BAT byly do NV dány zřejmě na základě mezinárodních zkušeností s čištěním odpadních vod. Nenapadá mne důvod, proč by se tyto hodnoty měly v současnosti zpřísnovat.	1
Obecně doporučujeme jít cestou nikoliv sankcí nebo zpřísnováním limitů, ale motivovat znečišťovatele poplatky a to i u menších čistíren (například zohlednit účinnost čištění), zejména pro rizikové ukazatele, kterými jsou dnes dusík a fosfor.	1
Schopnost ČOV zvládnout přísnější limity by mělo být posouzeno provozovatelem konkrétní ČOV.	1
BAT popsat spíše slovně než stanovením konkrétních limitů a ty považovat za ty nej přísnější.	1
V případě používání pouze slovního popisu způsobu čištění je třeba zvážit, jak se budou provádět kontroly kvality vypouštěných vod.	1
Aktuální procesní problémy při stanovování emisních limitů	
Nakládání s vodami je návrhové řízení; VPU vypouštění projedná, ale nemůže měnit navržené emisní limity, pokud jsou v souladu s platnou legislativou. Poučený provozovatel nepožádá o limity přísnější, než jsou v příloze č. 7. My zase nemůžeme odůvodnit, pokud bychom takto chtěli limity zpřísnit, oproti žádosti. Podle § 38 odst. 10 vodního zákona nelze stanovovat hodnoty přísnější, než jsou uvedeny v příloze č. 7 nařízení vlády. Naše rozhodnutí by bylo protizákonné.	12
Metoda kombinovaného přístupu stanovování emisních limitů je zdoluhavá a nemáme pro ni všechny data, je pro úřední činnost téměř nepoužitelná. Všechny podklady, které máme mít, nejsou dostupné a v PD nejsou projektanty uváděny. Projektanti se spoléhají pouze na informace deklarované výrobcem ČOV.	5
Vlastníci ČOV mají snahu provozovat ČOV s min. náklady, proto požadují max. hodnoty pro BAT, i když ČOV lze provozovat lépe, pouze s vyššími náklady. Při stanovení přísnějších limitů, kdy čistírna např. i krátkodobě není schopna zajistit účinné čištění, je provozovatel či vlastník ČOV vystaven nebezpečí pokuty. Ta odvádí finanční prostředky, které by obec mohla využít ke zlepšení technologie nebo zvětšení kapacity ČOV.	3
Je nutné, aby příslušná krajská samospráva v svém nařízení, kterým stanovuje závazné části plánů oblasti povodí, vymezila jasně cíle ochrany vod (nezvyšovat limity, atd.), v opačném případě nemá vodoprávní úřad zákonnou možnost stanovit přísnější hodnoty (tento postup schválilo i MŽP v přezkumném řízení).	2
Přestože vodoprávní úřad rozhoduje, většinou se přiklání ke stanovisku od správce povodí (což je pro něj názor odborníka na danou věc). Hodnoty vypouštění vždy určují vyjádřením v mg/l, vzhledem k tomu, že kontrola dodržování povolených limitů je jednoznačná.	2
Za problém považujeme spíše to, že ke způsobu stanovování emisních ukazatelů jakosti vypouštěných odpadních vod neustále přibývají nějaké další tabulky, paragrafy, kombinované přístupy apod., se kterými si již nevědí rady ani jejich autoři a to nejen u komunálních, ale i domovních ČOV. Stanovená pravidla by měla mít delší dobu životnosti.	2
Mělo by se řešit vzorkování, požadovat dvouhodinový slévaný vzorek na domovní ČOV je nesmysl, prostý by stačil.	1
Ostatní poznámky k tématu	
Jak stanovit emisní limity pro komunální čistírny v případě, že je vypouštěním odpadních vod ovlivňována kvalita vody ve vodní nádrži určené mimo jiné také k rekreaci? Jak stanovit rozsah území, ze kterého je vodní nádrž ovlivňována?	1
Existuje snaha provozovatelů starších ČOV (80.-90. léta), kterým byly povoleny velmi přísné limity a dle rozborů tyto limity bezproblémově plní i se značnou rezervou, změnit tato povolení a uvést do souladu s přílohou č. 1 tab. 1a, s tím, že se nejedná o rovnoprávný vztah. Dosud však žádné takovéto řízení nebylo vedeno.	1
Je zde problém starých typů ČOV (i přes dvacet let), poplatné své době, které nejsou schopny plnit limity staré i nové, z čehož plynou opakované pokuty, aniž by se bral ohled na to, v které době byly postaveny (týká se zejména obecních ČOV).	1

3. Shrnutí

Zástupce veřejné ochránkyně práv provedl výzkum s cílem prozkoumat praxi vodoprávních úřadů při stanovování emisních limitů pro ČOV a zjistit, jak často dochází k jejich zvolňování. Výzkum se zaměřil pouze na komunální (tj. městské/obecní) ČOV a týkal se období od nabytí účinnosti současného znění nařízení vlády č. 61/2003 Sb. (tj. od 4. 3. 2011 do současnosti). Výzkumný soubor tvořilo 14 krajských úřadů (resp. 13 krajských úřadů a Magistrát hlavního města Prahy) a všech 205 obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Návratnost byla velmi vysoká, dotazník vyplnilo celkem 193 respondentů (88 % z celkového počtu).

Lze konstatovat, že vodoprávní úřady se při stanovování emisních limitů **zpravidla „drží“** hodnot stanovených v příloze č. 7 nařízení vlády č. 61/2003 Sb., avšak v některých případech došlo k vydání povolení stanovujících limity přísnější, než uvádí příloha. Ke zvolňování stanovených limitů (oproti stávajícímu povolení) dochází **ojedinele**.

- Vodoprávní úřady v období od nabytí účinnosti současného znění nařízení vlády č. 61/2003 Sb. (tj. od 4. 3. 2011 do současnosti) vydaly celkem 2 942 povolení. Téměř v pětině případů (17 %) byly stanoveny **přísnější emisní limity**, než jsou hodnoty uvedené v příloze č. 7 (506 z 2 942 povolení). Nejvíce povolení s přísnějšími limity se vydalo v kategorii nových povolení pro nové ČOV (celkem jich bylo 278), nejvyšší podíl povolení byl zaznamenán v kategorii nových povolení pro stávající ČOV (19 %).
- V necelé třetině nových povolení pro nové ČOV (29 %) bylo možné pro ČOV stanovit přísnější emisní limity, než jsou hodnoty uvedeny v příloze č. 7 (tj. ČOV byla prokazatelně schopna „čistit lépe“). Pouze v necelé pětině případů (17 %) ale byly přísnější limity skutečně stanoveny.
- Ke **zvolnění emisních limitů** vůči předchozím povolením došlo v 12 % z celkového počtu vydaných povolení pro stávající ČOV (159 z 1315 povolení). V 6 % povolení došlo ke zvolnění emisních limitů navzdory tomu, že ČOV byla schopna dodržovat původní přísnější limity (75 z 1315 povolení).
- Většina vodoprávních úřadů nepovažuje rozpor mezi limity stanovenými v příloze č. 7 a limity, které jsou ČOV v praxi schopny dodržovat, za závažný problém. Mezi respondenty se v této otázce ukazuje zajímavý rozdíl: obecní úřady obcí s rozšířenou působností tento nesoulad za problém nepovažují, zatímco dle krajských úřadů o problém jde.
- Co se komentářů a připomínek týče, respondenti nejčastěji upozorňovali na fakt, že nakládání s vodami je návrhové řízení a vodoprávní úřad nemůže měnit navržené emisní limity, pokud jsou v souladu s platnou legislativou (12 respondentů). Respondenti (celkem 8) dále uváděli, že stanovování emisních limitů pro ČOV a hodnoty uvedené v příloze č. 7 jsou pouze okrajovým problémem, a že v oblasti čištění vod je daleko závažnějším problémem fakt, že množství obcí dosud nemá centrální systém odkanalizování, nebo např. znečišťování vod činností zemědělců.